

Crna Gora

Ministarstvo prosvjete

CRNA GORA
SKUPŠTINA CRNE GORE

PRIMLJENO:	6. VIII	20 17	GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	26-1/17-5/2		
VEZA:			
EPA:	189 XXVI		
SKRAĆENICA:		PRILOG:	

Broj: 023-932/2017-12
Podgorica, 6. jul 2017. godine

SKUŠTINA CRNE GORE
Ivan BRAJOVIĆ, predsjednik

Poštovani predsjedniče BRAJOVIĆU,

Vlada Crne Gore je 22. juna 2017. godine dostavila Skuštini set zakona iz oblasti obrazovanja, i to: Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Opšteg zakona o vaspitanju i obrazovanju; Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o predškolskom vaspitanju i obrazovanju; Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osnovnom obrazovanju i vaspitanju; Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o gimnaziji; Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o stručnom obrazovanju; Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim potrebama; i Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obrazovanju odraslih, na usvajanje.

U prilogu, kao dopunu, dostavljamo pregled odredbi koje se mijenjaju za Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o gimnaziji, Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o stručnom obrazovanju i Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim potrebama.

S poštovanjem,

MINISTAR

Dr. Damir ŠEHOVIĆ

Pregled odredbi Zakona o stručnom obrazovanju koje se mjenjaju:

Ciljevi

Član 2

Cilj stručnog obrazovanja je:

- 1) omogućavanje sticanja znanja i razvoj vještina i ključnih kompetencija koje odgovaraju zahtjevima savremenog, demokratski i ekonomski razvijenog društva i tržišne privrede;
- 2) obezbjeđivanje sticanja kvalifikacija učenicima i odraslima, koje im omogućavaju ravnopravno učešće na tržištu rada;
- 3) obezbjeđivanje znanja i sposobnosti neophodnih za život i rad, lična interesovanja, profesionalni razvoj ličnosti i za dalje obrazovanje;
 - 3a) omogućavanje karijerne orijentacije;
- 4) obezbjeđivanje uslova za proširivanje znanja u okviru zanimanja;
- 5) kompatibilnost sistema stručnog obrazovanja u Crnoj Gori (u daljem tekstu: Crna Gora) sa obrazovanjem u razvijenim demokratskim zemljama;
- 6) razvijanje svijesti učenika o potrebi cjeloživotnog učenja.

Ugovor o nastavi, odnosno obrazovanju

Član 4

Škola može izvoditi stručno obrazovanje u cjelini ili teorijski dio u školi, a praktično obrazovanje ili dio praktičnog obrazovanja kod poslodavca.

Obim praktičnog obrazovanja kod poslodavca određuje se obrazovnim programom.

Ako stručno obrazovanje izvodi škola, a dio praktičnog obrazovanja se izvodi kod poslodavca, međusobna prava i obaveze između škole i poslodavca, kao i prava i obaveze učenika, uređuju se kolektivnim ugovorom o nastavi.

Ugovor iz stava 3 ovog člana zaključuju direktor škole i poslodavac.

Ako praktično obrazovanje izvodi u cjelini poslodavac, međusobna prava i obaveze učenika i poslodavca uređuju se individualnim ugovorom o obrazovanju koji zaključuju poslodavac i roditelj, odnosno staratelj učenika, u skladu sa ovim zakonom.

Uslove koje mora da ispunjava poslodavac iz stava 3 ovog člana utvrđuje škola, a uslove koje mora da ispunjava poslodavac iz stava 5 ovog člana utvrđuje reprezentativno udruženje poslodavaca (u daljem tekstu: udruženje).

Kvalifikacije nivoa obrazovanja i stručne kvalifikacije

Član 6

U dvogodišnjoj stručnoj školi se stiče kvalifikacija nivoa nižeg stručnog obrazovanja u trajanju od dvije godine.

U trogodišnjoj, odnosno četvorogodišnjoj stručnoj školi se stiče kvalifikacija nivoa srednjeg stručnog obrazovanja u trajanju od tri, odnosno četiri godine.

U umjetničkoj školi stiče se kvalifikacija nivoa srednjeg stručnog obrazovanja u trajanju od četiri godine.

U višoj stručnoj školi se stiče kvalifikacija nivoa višeg stručnog obrazovanja u trajanju od dvije godine.

Sa sticanjem kvalifikacije nivoa obrazovanja iz st. 1, 2 i 3 ovog člana stiču se odgovarajuće stručne kvalifikacije, koje su dio nacionalnog okvira kvalifikacija.

Pojmovnik

Član 10

Pojedini izrazi u ovom zakonu imaju značenje:

- 1) "stručno obrazovanje" je obrazovanje i osposobljavanje učenika za obavljanje stručnih poslova različitih nivoa složenosti za dalje obrazovanje;
- 2) "izvođači obrazovno-vaspitnog rada" su škole i druga pravna i fizička lica;
- 3) "poslodavac" je pravno ili fizičko lice kod koga se stiče stručno obrazovanje;
- 4) - **brisana** -
- 5) - **brisana** -
- 6) - **brisana** -
- 7) "obrazovni program" je program na osnovu kojeg se ostvaruje stručno obrazovanje;
- 8) "praktično obrazovanje" je oblik nastave u kojoj učenik stiče praktična znanja i primjenjuje teorijska znanja u praksi;
- 9) "nastavna godina" je period u kojem se ostvaruje redovna nastava;
- 10) "školska godina" je period u kojem se ostvaruju redovna nastava i ostali oblici obrazovno-vaspitnog rada;
- 11) "klasifikacioni period" je dio polugodišta (nastavne godine) u kojem se realizuje nastavni plan i program i ocjenjuje učenik;
- 12) "kolektivni ugovor o nastavi" je ugovor o realizaciji dijela praktičnog obrazovanja kod poslodavca;
- 13) "individualni ugovor o obrazovanju" je ugovor o realizaciji praktičnog obrazovanja u cjelini kod poslodavca;
- 13a) "kvalifikacija" je formalni ishod procesa provjere koja se dobija kada nadležna institucija utvrdi da je lice postiglo ishode učenja, u skladu sa postavljenim standardima;
- 13b) "kvalifikacija nivoa obrazovanja" je kvalifikacija koja se stiče završetkom programa formalnog obrazovanja, potvrđuje se diplomom i omogućava nastavak obrazovanja ili uključivanje na tržište rada;
- 13c) "stručna kvalifikacija" je formalno priznata kvalifikacija na osnovu nacionalnih standarda zanimanja i stečena u postupku provjere znanja, vještina i kompetencija ili na osnovu dijela javno važećeg obrazovnog programa. Potvrđuje se sertifikatom, omogućava uključivanje na tržište rada i može biti uvažena u nastavku obrazovanja i sticanju nivoa obrazovanja;
- 14) - **brisana** -
- 15) učenici sa posebnim obrazovnim potrebama su učenici sa smetnjama i teškoćama u razvoju;"
- 16) "javno važeći obrazovni program" je program na osnovu kojeg se ostvaruje obrazovanje i vaspitanje i čijim se završetkom stiče kvalifikacija nivoa obrazovanja, kao i stručne kvalifikacije u skladu sa zakonom;
- 17) "standardi stručnog obrazovanja" su normativi koji se odnose na nacionalnom nivou i definišu zanimanja, ciljeve i sadržaje učenja, evaluaciju ocjenjivanja i uslova u kojima se realizuje proces obrazovanja;
- 18) "standard zanimanja" je dokument koji propisuje sadržaj stručne kvalifikacije na određenom nivou zahtjevnosti i određuje potrebna znanja, vještine i kompetencije za obavljanje ključnih poslova u zanimanju;
- 18a) "standard kvalifikacije" je dokument koji sadrži podatke o tipu kvalifikacije, nivou, odnosno podnivou kvalifikacije, broju stečenih kreditnih tačaka, tj. trajanju obrazovanja za sticanje kvalifikacije, ishodima učenja i dr;
- 19) "majstorski ispit" je oblik postsekundarnog obrazovanja koji se polaže nakon trogodišnjeg, odnosno četvorogodišnjeg obrazovanja i određenog radnog iskustva;
- 20) "eksterni ispit" je ispit koji se polaže na način i pu postupku koji je propisan od strane nadležnog organa.
- 21) "kreditna tačka" je mjerna jedinica za vrednovanje rada koju treba da ostvari učenik radi postizanja ishoda učenja i predstavlja bročano izražen obim ishoda učenja koje prosječan učenik dostigne za 25 časova aktivnosti (teorijska i praktična nastava, vježbe, seminarski i projektni zadaci, istraživački rad, priprema za ispite i dr.);

21a) "kreditno vrednovanje" je numeričko određivanje vrijednosti ishoda učenja u okviru određene kvalifikacije;

21b) "Nacionalni okvir kvalifikacija (u daljem tekstu: okvir kvalifikacija)" je instrument za razvrstavanje kvalifikacija u skladu sa opisima nivoa, iskazanih kroz znanja, vještine i kompetencije, koji treba da poveže i uskladi pojedine podsisteme kvalifikacija i poboljša preglednost, dostupnost, napredovanje i kvalitet kvalifikacija, u skladu sa potrebama tržišta rada i društva u cjelini.

22) "modul" je programska, odnosno organizaciona cjelina ciljeva i sadržaja koja obuhvata predmete ili kompetencije;

22a) "EUROPASS" je skup dokumenata, ujednačenih u Evropi, koji omogućava transparentnost i uporedivost stečenih kvalifikacija, mobilnost i cjeloživotno učenje;

23) "ključna kompetencija" je prenosivi multifunkcionalni paket znanja, vještina i stavova koji su potrebni pojedincu za lično ispunjenje i razvoj, inkluziju i zapošljavanje.

Obezbjeđivanje kvaliteta

Član 10a

Obezbjeđivanje kvaliteta stručnog obrazovanja vrši se putem samoevaluacije i evaluacije, u skladu sa zakonom.

Nadzor

Član 11

Nadzor nad sprovođenjem odredaba ovog zakona vrši organ državne uprave nadležan za poslove prosvjete (u daljem tekstu: Ministarstvo), u skladu sa zakonom.

Konkurs

Član 12

Upis u stručnu školu (u daljem tekstu: škola) vrši se na osnovu javnog konkursa, u junskom i avgustovskom roku.

Konkurs iz stava 1 ovog člana, na predlog škole, raspisuje Ministarstvo, po pravilu šest mjeseci prije početka školske godine (do kraja marta).

Izuzetno od stava 1 ovog člana, konkurs za upis za obrazovanje odraslih lica škola, odnosno poslodavac može objaviti i u drugim rokovima, do kraja oktobra, uz saglasnost Ministarstva.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, konkurs za upis vanrednih učenika i konkurs za upis za više stručno obrazovanje Ministarstvo može objaviti i u drugim rokovima, do kraja oktobra.

Paralelno obrazovanje

Član 14

Učenik ima pravo da paralelno stiče obrazovanje, odnosno da prati više obrazovnih programa.

U slučaju iz stava 1 ovog člana, škole sporazumno utvrđuju način i ispunjavanja obaveza učenika.

Učeniku iz stava 1 ovog člana mogu se priznati ocjene iz opšteobrazovnih i stručnoteorijskih predmeta ukoliko se predmetni programi ne razlikuju, o čemu odlučuje nastavničko vijeće.

Opšti uslovi

Član 15

U školu za sticanje nižeg i srednjeg stručnog obrazovanja može se upisati lice koje je završilo osnovnu školu i nije starije od 17 godina života, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Za određene obrazovne programe, kao poseban uslov za upis, može se propisati posebna nadarenost psihofizičke sposobnosti, završetak posebnog obrazovnog programa i radno iskustvo, u skladu sa obrazovnim programom.

Upis stranih državljana

Član 16

Strani državljanin koji ima privremeni boravak ili stalno nastanjenje u Crnoj Gori može se upisati u školu po uslovima kao i crnogorski državljanin, u skladu sa ovim zakonom.

Lice koje je završilo osnovnu školu u inostranstvu može se upisati u školu, ako mu se prizna svjedočanstvo u skladu sa zakonom.

Škola je dužna da učeniku iz stava 1 ovog člana i učeniku crnogorskom državljaninu koji ne poznaje ili nedovoljno poznaje jezik na kojem se izvodi nastava pruži pomoć u savladavanju jezika.

Ministarstvo može odrediti broj upisnih mjesta za strane državljane u okviru programa za razmjenu učenika.

Kriterijumi

Član 20

Ako se na konkurs za upis u školu prijavi manji broj kandidata od broja koji je utvrđen konkursom, upisuju se svi kandidati koji ispunjavaju uslove propisane ovim zakonom.

Ako se na konkurs za upis u stručnu školu u trogodišnjem ili četvorogodišnjem trajanju prijavi veći broj kandidata od broja utvrđenog konkursom, redosljed za upis se utvrđuje na osnovu opšteg uspjeha učenika u poslednja tri razreda osnovne škole, uspjeha sa eksterne provjere znanja u osnovnoj školi i posebne nadarenosti, odnosno umješnosti koje su značajne za sticanje obrazovanja.

Vrednovanje kriterijuma za upis učenika iz stava 2 ovog člana i za upis u višu stručnu školu bliže se uređuje propisom Ministarstva.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, kandidati sa posebnim obrazovnim potrebama, koji ispunjavaju uslove upisa propisane ovim zakonom, upisuju se u skladu sa rješenjem o usmjeravanju u obrazovni program.

Poseban uslov za upis

Član 21

Ukoliko praktično obrazovanje u cjelini obavlja poslodavac poseban uslov za upis u trogodišnju stručnu školu je zaključen individualni ugovor o obrazovanju.

Uslov za upis u umjetničku školu je izražena nadarenost i sklonost za umjetničko izražavanje.

Prestanak statusa redovnog učenika

Član 23

Status redovnog učenika prestaje:

- 1) završavanjem obrazovanja;
- 2) ispisivanjem iz škole;
- 3) samovoljnim napuštanjem škole;
- 4) isključenjem iz škole;
- 5) ako dva puta ponovi isti razred u istom obrazovnom programu;
- 6) ako zasnuje radni odnos ili stekne status preduzetnika;
- 7) ako u toku nastavne godine ima 30 i više neopravdanih časova.

Rješenje o prestanku statusa redovnog učenika iz stava 1 tač. 3, 5, 6 i 7 ovog člana donosi direktor škole.

Učenik iz stava 1 tač. 4 i 7 ovog člana ima pravo polaganja razrednog ispita u toj školi u istoj školskoj godini i obavezu da pohađa pripremnu nastavu, u skladu sa članom 90a ovog zakona, ukoliko mu je status redovnog učenika prestao u prvom polugodištu.

Odredba stava 3 ovog člana ne odnosi se na polaznika u višoj stručnoj školi.

Prelazak u drugu školu

Član 23a

Učenik se može, u toku nastavne godine, najkasnije dva mjeseca prije završetka nastavne godine, ispisati iz škole koju pohađa i upisati u drugu školu, na osnovu svjedočanstva prethodnog razreda i ispisnice izdate od škole.

U slučaju iz stava 1 ovog člana, učenik je dužan da se upiše u roku od osam dana od dana izdavanja ispisnice.

Vaspitne odnosno disciplinske mjere

Član 25

Prema učenicima koji ne ispunjavaju obaveze utvrđene zakonom i opštim aktom škole mogu se izreći vaspitne mjere i to: opomena, ukor i isključenje iz škole.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, prema polazniku u višoj stručnoj školi koji ne ispunjava obaveze utvrđene zakonom i opštim aktom škole mogu se izreći disciplinske mjere: opomena, ukor i isključenje iz škole.

Isključenje učenika iz škole se može izreći do kraja školske godine, s pravom polaganja razrednog ispita u istoj školskoj godini.

Način i postupak izricanja vaspitnih odnosno disciplinskih mjera uređuje se propisom Ministarstva.

Isključenje iz škole

Član 26

Odluku o isključenju učenika iz škole donosi nastavničko vijeće.

Na osnovu odluke iz stava 1 ovog člana, direktor škole, u roku od tri dana, donosi rješenje i uručuje ga učeniku, odnosno roditelju.

Protiv rješenja o isključivanju i prestanku statusa redovnog učenika iz člana 23, tač. 3, 5, 6 i 7 ovog zakona, učenik, odnosno roditelj ima pravo žalbe Ministarstvu, u roku od osam dana od dana prijema rješenja. Žalba odlaže izvršenje rješenja do drugostepene odluke.

Učenika iz stava 3 ovog člana koji ugrožava bezbjednost i sigurnost drugih učenika i zaposlenih, kao i imovinu škole direktor može udaljiti iz škole do donošenja drugostepene odluke.

O udaljenju iz škole direktor odlučuje rješenjem, na koje nije dozvoljena žalba

Rješenje Ministarstva iz stava 3 ovog člana je konačno u upravnom postupku.

Shodna primjena zakona

Član 27

U postupku utvrđivanja statusa učenika primjenjuje se Zakon o opštem upravnom postupku, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Konačnost odluke

Član 28

Protiv konačne odluke o ocejni i konačnog rješenja iz člana 26 stav 6 ovog zakona ne može se voditi upravni spor.

Standardi zanimanja i standardi kvalifikacije

Član 31

Obrazovni programi stručnog obrazovanja na osnovu kojih se stiče javno važeće obrazovanje formiraju se u skladu sa standardima zanimanja i standardom kvalifikacije.

Standarde zanimanja iz stava 1 ovog člana donosi ministarstvo nadležno za poslove rada, na predlog Savjeta za kvalifikacije.

Standard kvalifikacije donosi Savjet za kvalifikacije.

Standard zanimanja je osnov za izradu programa usavršavanja i osposobljavanja na osnovu kojih se stiče stručna kvalifikacija, u skladu sa zakonom.

Obrazovni programi

Član 32

Obrazovni program radi se na osnovu standarda kvalifikacije koji objedinjava više standarda zanimanja.

Standardi zanimanja iz stava 1 ovog člana mogu biti različitih nivoa zahtjevnosti.

Obrazovni programi se vrednuju kreditnim tačkama.

Kriterijume za vrednovanje obrazovnih programa donosi Nacionalni savjet za obrazovanje (u daljem tekstu: Nacionalni savjet).

Obrazovni programi sadrže predmete i module.

Modul urađen na osnovu standarda zanimanja omogućava sticanje stručne kvalifikacije, u skladu sa zakonom.

Oblici obrazovno-vaspitnog rada

Član 35

Obrazovno-vaspitni rad obuhvata:

- 1) teorijsku nastavu i vježbe;
- 2) praktično obrazovanje (praktičnu nastavu);
- 3) dopunsku i dodatnu nastavu;
- 4) praćenje postignuća, provjeravanje i ocjenjivanje znanja učenika;
- 5) stručne ekskurzije;
- 6) profesionalnu praksu;
- 7) slobodne odnosno vannastavne aktivnosti;
- 8) druge oblike propisane obrazovnim programom.

Teorijska nastava

Član 36

Teorijska nastava iz opšteobrazovnih i stručno teorijskih predmeta izvodi se u odjeljenjima koja čine učenici istog razreda.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, ukoliko su predmetni programi isti nastava se može izvoditi za učenike različitih razreda.

Profesionalna praksa

Član 37

Profesionalna praksa izvodi se nakon završetka nastavne godine za učenike koji su praktično obrazovanje ostvarili u objektima škole.

Način organizovanja i trajanje profesionalne prakse utvrđuje se obrazovnim programom.

Odjeljenje

Član 38

Odjeljenje, po pravilu, ima 30 učenika.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, odjeljenje može imati više od 30 učenika, po odobrenju Ministarstva.

Broj učenika u grupi utvrđuje se obrazovnim programom.

Fond časova

Član 39

U toku sedmice učenici škole mogu imati 32 časa nastave, u skladu sa obrazovnim programom.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, u školama u kojima se nastava izvodi na jeziku pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica, učenici mogu imati do 34 časa nastave.

U školi u kojoj se nastava izvodi po obrazovnom programu koji je donesen na osnovu međunarodnih konvencija učenici mogu imati u toku sedmice više od 32 časa nastave.

U višoj stručnoj školi učenici mogu imati do 40 časova nastave, u skladu sa obrazovnim programom.

Organizacija nastave, način i postupak ocjenjivanja i napredovanja u višoj stručnoj školi bliže se utvrđuju propisom Ministarstva.

Opterećenost učenika

Član 41

U toku jednog dana učenici mogu imati najviše sedam časova nastave.

Učeniku koji se više od devet mjeseci obrazuje kod poslodavca mora se obezbijediti najmanje osam sedmica godišnjeg odmora.

Individualni ugovor o obrazovanju

Član 45

Ugovor o obrazovanju između poslodavca i roditelja, odnosno staratelja učenika, sadrži:

- 1) ime i prezime učenika, godinu rođenja, prebivalište i ime roditelja, odnosno staratelja (u daljem tekstu: roditelj);
- 2) prethodno obrazovanje učenika;
- 3) naziv, sjedište i djelatnost poslodavca;
- 4) naziv zanimanja za koje se učenik obrazuje;
- 5) početak i vrijeme trajanja obrazovanja učenika;
- 6) obim praktične osposobljenosti i znanja koje poslodavac mora obezbijediti učeniku;
- 7) raspored praktičnog obrazovanja;
- 8) lične podatke i podatke o odgovarajućem stručnom obrazovanju zaposlenog kod poslodavca koji je odgovoran za obrazovanje učenika;
- 9) prava i dužnosti učenika;
- 10) dužnosti poslodavca;
- 11) mjesečnu naknadu koju učenik prima za vrijeme praktičnog obrazovanja, u skladu sa zakonom;
- 12) obavezu poslodavca da neće opterećivati učenika poslovima koji nijesu povezani sa njegovim obrazovanjem;

- 13) obaveze učenika i poslodavca u slučaju raskida individualnog ugovora o obrazovanju;
- 14) druga pitanja od značaja za obavljanje praktičnog obrazovanja. Škola je dužna da vodi evidenciju o zaključenim individualnim ugovorima o obrazovanju.

Dužnosti poslodavca

Član 46

Poslodavac je dužan, naročito, da:

- 1) brine da učenik redovno pohađa praktično obrazovanje i ispunjava radne obaveze;
- 2) učeniku redovno isplaćuje mjesečnu naknadu;
- 3) učeniku obezbijedi zaštitu na radu;
- 4) brine o zdravlju učenika u toku rada;
- 5) učeniku, pored godišnjeg odmora utvrđenog ovim zakonom, omogući još najmanje pet radnih dana za pripremu polaganja završnog ispita;
- 6) vodi evidenciju o pravima učenika po osnovu radnog odnosa;
- 7) ispunjava druge obaveze utvrđene individualnim ugovorom o obrazovanju.

Naknada

Član 49

Učenik ima pravo na naknadu za vrijeme trajanja individualnog ugovora o obrazovanju kod poslodavca.

Visina naknade iz stava 1 ovog člana iznosi: za prvu i drugu godinu obrazovanja najmanje 15%, a za treću i četvrtu godinu najmanje 20% od prosječne bruto zarade zaposlenih u privredi Crne Gore.

Prenošenje prava

Član 53

Ukoliko dođe do promjene poslodavca, odnosno vlasnika poslodavca, prava i obaveze iz individualnog ugovora o obrazovanju se prenose na novog poslodavca, ukoliko je roditelj, odnosno staratelj učenika sa tim saglasan.

Novi poslodavac i roditelj, odnosno staratelj učenika mogu raskinuti individualni ugovor o obrazovanju, na način i u rokovima koji su određeni individualnim ugovorom o obrazovanju.

Prava iz radnog odnosa

Član 54

Za vrijeme trajanja praktičnog obrazovanja kod poslodavca učenik ostvaruje prava iz radnog odnosa, u skladu sa propisima o radu.

Period osiguranja

Član 56

Za vrijeme trajanja individualnog ugovora o obrazovanju kod poslodavca, učenik ima pravo na penzijsko i zdravstveno osiguranje, u skladu sa zakonom.

Doprinosi za penzijsko i zdravstveno osiguranje iz stava 1 ovog člana plaća poslodavac u skladu sa zakonom.

Nadzor

Član 58

Nadzor nad sprovođenjem odredaba ovog zakona koje se odnose na status učenika kod poslodavca vrši inspekcija nadležna za rad.

Nadzor nad sprovođenjem odredaba ovog zakona koje se odnose na obrazovanje učenika kod poslodavca vrši inspekcija nadležna za obrazovanje.

Ocjenjivanje

Član 59

Provjeravanjem i ocjenjivanjem znanja, vještina i kompetencija utvrđuje se uspješnost učenika pri postizanju utvrđenih standarda znanja, odnosno ispunjavanje obaveza koje su određene obrazovnim programom.

Način i postupak ocjenjivanja učenika bliže se uređuje propisom Ministarstva.

Javnost ocjenjivanja

Član 61

Ocjenjivanje učenika se vrši javno, pred učenicima uz obrazloženje ocjene.

Učenik mora biti ocijenjen iz svih predmeta u svakom klasifikacionom periodu.

Nastava

Član 71c

Nastava u srednjoj umjetničkoj školi je predmetna i izvodi se u dva oblika: individualna i grupna.

Individualna nastava se izvodi po klasama. Svi učenici jednog nastavnika individualne nastave čine klasu.

Ispit

Član 71d

Učenik u srednjoj umjetničkoj školi na kraju nastavne godine polaže godišnji ispit iz stručnih predmeta, u skladu sa obrazovnim programom.

Način i postupak polaganja godišnjeg ispita i druga pitanja od značaja za polaganje godišnjeg ispita uređuju se propisom Ministarstva.

Uslovi

Član 76

Dopunski, odnosno diferencijalni ispit učenik polaže, kada:

- 1) prelazi iz jedne u drugu vrstu škole;
- 2) poslije sticanja jednog kvalifikacionog nivoa obrazovanja želi da stekne drugo zanimanje;
- 3) želi da promijeni obrazovni program;
- 4) se u postupku priznavanja utvrdi potreba polaganja tih ispita.

Stručni ispit

Član 82

U četvorogodišnjoj stručnoj školi učenik polaže stručni ispit.

Stručni ispit se sastoji od opšteobrazovnog i stručnog dijela.

Opšteobrazovni dio ispita čine:

- crnogorski ili maternji jezik i književnost;
- matematika, ili prvi strani jezik, u skladu sa obrazovnim programom.

Stručni dio ispita čine:

- stručno-teorijski predmet, odnosno stručna teorija;
- stručni rad.

Stručno-teorijski predmet od značaja za obrazovni profil izučava se najmanje u dva razreda sa po dva časa sedmično i određen je obrazovnim programom.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, pravo da polaže stručni ispit ima i učenik koji je završio trogodišnju stručnu školu, položio završni ispit i završno dodatno obrazovanje u trajanju od dvije godine.

Dodatno obrazovanje iz stava 2 ovog člana stiče se u četvorogodišnjoj stručnoj školi.

Učenik koji nastavlja obrazovanje polaže stručni ispit eksterno.

Učenik koji ne nastavlja obrazovanje polaže stručni ispit u organizaciji škole.

Učenik koji nije položio stručni ispit u rokovima propisanim ovim zakonom ima pravo da polaže stručni ispit bez plaćanja naknade i u narednoj školskoj godini.

Za polaganje stručnog ispita, škola može organizovati stručni tečaj u trajanju od najduže godinu dana, kao poseban program pripreme za lica koja su završila četvrti razred gimnazije.

Organizacija i izvođenje stručnog tečaja prilagođavaju se nivou znanja kandidata i bliže se uređuje propisom Ministarstva.

Polaznik stručnog tečaja je obavezan da redovno pohađa nastavu.

Program stručnog tečaja donosi Nacionalni savjet.

Nadležnost Državne komisije za stručni ispit

Član 82b

Komisija iz člana 82a ovog zakona:

- 1) određuje granicu prelaznosti za nastavne predmete koji se polažu na stručnom ispitu, na predlog Ispitnog centra;
- 2) odlučuje o sprovođenju eksperimentalnog stručnog ispita i obimu i načinu sprovođenja tog ispita;
- 3) razmatra izvještaj Ispitnog centra o rezultatima postignutim na stručnom ispitu;
- 4) odlučuje o drugim pitanjima od značaja za sprovođenje stručnog ispita.

Priprema za polaganje

Član 86

Pripremu za polaganje majstorskog ispita mogu da organizuju: škola, udruženje i poslodavac.

Program majstorskog ispita

Član 87

Program majstorskog ispita donosi Nacionalni savjet, na predlog Centra za stručno obrazovanje i udruženja, u skladu sa standardom zanimanja i standardom kvalifikacije.

Polaganje majstorskog ispita

Član 88

Majstorski ispit se polaže u skladu sa ispitnim katalogom koji donosi Nacionalni savjet, na predlog Centra za stručno obrazovanje.

Majstorski ispit se polaže pred komisijom koju obrazuje udruženje na predlog Centra za stručno obrazovanje.

Propisivanje majstorskog ispita

Član 89

Način i postupak polaganja majstorskog ispita propisuje ministarstvo nadležno za poslove rada, u saradnji sa udruženjem i Centrom za stručno obrazovanje.

Izvođači

Član 100

Obrazovno-vaspitni rad obavljaju: nastavnici, stručni saradnici, saradnici u nastavi, nastavnici praktičnog obrazovanja i instruktori praktičnog obrazovanja.

Nastavnik može da izvodi nastavu iz najviše tri nastavna predmeta u jednom odjeljenju.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, ukoliko u školi nema nastavnika potrebnog profila, nastavnik može da izvodi nastavu iz više od tri nastavna predmeta, a najviše pet u jednom odjeljenju.

Izvođači praktičnog obrazovanja

Član 101

Praktično obrazovanje u školi obavlja nastavnik praktičnog obrazovanja.

Praktično obrazovanje u objektima van škole obavlja instruktor praktičnog obrazovanja.

Nastavnici

Član 102

Nastavnik u školi može biti lice koje ima sedmi nivo okvira kvalifikacija, podnivo jedan (240 kredita CSPK-a), odgovarajućeg profila.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, nastavu iz pojedinih predmeta mogu izvoditi lica sa šestim nivoom okvira kvalifikacija (180 kredita CSPK-a), ukoliko ne postoji odgovarajući studijski program (240 kredita CSPK-a).

Saradnik

Član 103

Stručni saradnik (pedagog, psiholog, bibliotekar i dr.) može biti lice koje ima sedmi nivo okvira kvalifikacija, podnivo jedan (240 kredita CSPK-a), odgovarajućeg profila.

Saradnik u nastavi (laborant, demonstrator i dr.) može biti lice koje ima najmanje četvrti nivo okvira kvalifikacija, podnivo jedan (240 kredita CSPK-a), odgovarajućeg profila i ima potrebno iskustvo.

Nastavnik praktičnog obrazovanja

Član 104

Nastavnik praktičnog obrazovanja može biti lice koje ima sedmi nivo okvira kvalifikacija, podnivo jedan (240 kredita CSPK-a), odnosno šesti nivo okvira kvalifikacija (180 kredita CSPK-a) odgovarajućeg profila ili majstorski ispit i položen pedagoško-andragoški ispit (potrebno pedagoško-andragoško obrazovanje).

Instruktor praktičnog obrazovanja

Član 105

Instruktor praktičnog obrazovanja može biti lice koje ima najmanje majstorski ispit i položen pedagoško-andragoški ispit (potrebno pedagoško-andragoško obrazovanje).

Nastavnik u višoj stručnoj školi

Član 105a

Nastavnik, nastavnik praktičnog obrazovanja, odnosno instruktor praktičnog obrazovanja u višoj stručnoj školi, pored uslova propisanih ovim zakonom, mora da ima najmanje pet godina radnog iskustva u nastavi i zapažene rezultate u pedagoškom radu.

Oblast obrazovanja

Član 106

Oblast (profil) obrazovanja nastavnika, stručnih saradnika i saradnika u nastavi, kao i oblast obrazovanja i potrebno pedagoško-andragoško obrazovanje nastavnika praktičnog obrazovanja, odnosno instruktora praktičnog obrazovanja utvrđuje se propisom Ministarstva.

Norma časova nastavnika i saradnika

Član 107

Nastavnici su dužni da, u okviru četrdesetočasovne radne nedjelje, izvode teorijsku nastavu (norma časova), i to:

- 1) iz crnogorskog ili maternjeg jezika - 18 časova;
- 2) iz stranog jezika i matematike - 19 časova;
- 3) iz predmeta čija nastava iziskuje pripremanje i izvođenje eksperimenata, izradu, pregled i ocjenjivanje zadataka, programa i projekata za sve učenike jednog odjeljenja - 19 časova;
- 4) iz predmeta za čiju nastavu je obavezno pripremiti, pregledati i ocjenjivati projekte, programe i druge zadatke, različite za svakog učenika ili za manje grupe učenika - 18 časova;
- 5) iz ostalih predmeta teorijske nastave - 20 časova.

Stručni saradnici su dužni da, u okviru četrdesetočasovne radne nedjelje, ostvare najmanje 20 časova neposrednog rada sa učenicima, a raspored preostalog radnog vremena, u okviru četrdesetočasovne radne nedjelje, utvrđuje se statutom škole.

Obaveze saradnika u nastavi, u okviru četrdesetočasovne radne nedjelje, određuju se statutom škole.

Nastavnici praktičnog obrazovanja, odnosno instruktori praktičnog obrazovanja su dužni da, u okviru četrdesetočasovne radne nedjelje, ostvare 24 časa praktičnog obrazovanja.

Nastavnici i nastavnici, odnosno instruktori praktičnog obrazovanja su dužni da, radi postizanja ciljeva obrazovnog programa, pored norme časova utvrđene ovim članom, ostvare još dva časa neposrednog rada sa učenicima u realizaciji ostalih oblika obrazovno-vaspitnog rada, a raspored preostalog radnog vremena, u okviru četrdesetočasovne radne nedjelje, utvrđuje se statutom škole.

Izuzetno od st. 1 i 4 ovog člana, u višoj stručnoj školi ukupan godišnji broj časova iz nastavnog predmeta realizuje se u skladu sa obrazovnim programom i godišnjim programom rada ustanove.